

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **D., akciovej spoločnosti**, so sídlom v B., IČO: X., proti žalovanému **J.**, bývajúcemu v B., zastúpenému Mgr. P., advokátom so sídlom v K., **o zaplatenie 46,94 € (1 414 Sk) s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Nitra sp. zn. 12 C 247/2007, na dovolanie žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 30. apríla 2008 sp. zn. 9 Co 77/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Nitra uznesením z 3. decembra 2007 č.k. 12 C 247/2007-27 uložil žalovanému v lehote 10 dní od doručenia uznesenia povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odpor proti platobnému rozkazu vo výške 500 Sk.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Nitre uznesením z 30. apríla 2008 sp. zn. 9 Co 77/2008 odmietol odvolanie žalovaného a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania. V dôvodoch rozhodnutia vychádzal zo zistenia, že poštová zásielka obsahujúca odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu bola doručená žalovanému 17. decembra 2007 za splnenia podmienok podľa § 47 ods. 2 O.s.p. (fikcia doručenia), pretože žalovaný nepreukázal, že by sa v čase doručovania zásielky v mieste doručovania nezdržiaval. Lehota na podanie odvolania žalovanému uplynula v stredu 2. januára 2008 (§ 57 ods. 2 veta druhá O.s.p.). Odvolanie proti uzneseniu súdu prvého stupňa podal žalovaný na poštovú prepravu 11. januára 2008, teda po uplynutí odvolacej lehoty, preto ho odvolací súd ako oneskorene podané odmietol (§ 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p.).

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný. Jeho prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., tvrdiac, že postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zdôraznil, že obsahom poučovacej povinnosti súdu je aj zdôvodnenie skutočností, prečo súd adresuje účastníkovi výzvu o oznámení miesta, kde sa tento v rozhodnom čase zdržiaval. Súd prvého stupňa nepoučil žalovaného o následkoch výzvy (t.j. že odpoveď na výzvu bude mať význam pre posúdenie podania včasnosti odvolania), dôvodom súdnej výzvy nerozumel, a preto súdu oznámil, že si už nepamätá, kde sa v rozhodnom čase zdržiaval. Neodôvodnením výzvy súd žalovanému odňal možnosť konať pred súdom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Pri posudzovaní prípustnosti dovolania vychádzal dovolací súd z toho, že dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Občiansky súdny poriadok osobitne upravuje prípady, kedy je prípustné dovolanie smerujúce proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (viď §237 O.s.p.), kedy je tento opravný prostriedok prípustný proti rozsudku odvolacieho súdu (viď 238 O.s.p.) a kedy je prípustný proti uzneseniu odvolacieho súdu (viď § 239 O.s.p.).

Dovolanie v danom prípade smeruje proti uzneseniu, preto (odhliadnuc od prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. – k tomu viď ďalej) pri posudzovaní jeho prípustnosti treba vychádzať z ustanovenia § 239 O.s.p. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodol vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

V preskúmvanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo odvolanie odmietnuté pre oneskorenosť (§ 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p.). Napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nevykazuje znaky žiadneho z rozhodnutí uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., preto dovolanie proti nemu v zmysle týchto ustanovení nie je procesne prípustné.

Podľa § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (rozsudku a uzneseniu) odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie v zmysle § 239 O.s.p. vylúčené.

Z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady, i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Pre posúdenie existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len jednoznačné, všetky

pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných vád.

Dovolateľ netvrdí, že by konanie bolo postihnuté vadami konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. a existencia vady takejto povahy nevyšla v dovolacom konaní najavo; namieta však, že konanie trpí vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., pretože súd prvého stupňa si nespĺnil poučovaciu povinnosť, keď nezdôvodnil výzvu, ktorou žiadal žalovaného o oznámenie, kde sa tento zdržiaval v rozhodnej dobe.

Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. je potrebné rozumieť taký postup súdu, ktorým účastníkovi konania odníma tie procesné práva, ktoré mu zákon priznáva. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

Ako vyplýva z obsahu spisu, súd prvého stupňa potom, čo žalovaný podal odvolanie proti uzneseniu o vyrubení súdneho poplatku za odpor proti platobnému rozkazu a pred predložením veci odvolaciemu súdu, výzvou z 21. januára 2008 požiadal žalovaného, aby v lehote 5 dní oznámil, kde sa zdržiaval v dňoch 12. a 13. decembra 2007. V odpovedi na uvedenú výzvu žalovaný uviedol, že vzhľadom na extrémne pracovné vyťaženie v poslednom polroku, časté cestovanie a závažné zdravotné problémy v rodine, si nevie spomenúť, kde sa v danom čase nachádzal.

V súvislosti s riešením, či v prejednávanej veci bola žalovanému odňatá možnosť konať pred súdom, je potrebné zodpovedať otázku, či v prípade výzvy, ktorou súd zisťuje okolnosti doručenia zásielky súdu adresovanej účastníkovi konania má súd poučovaciu povinnosť v zmysle § 5 O.s.p.

Obsahom poučenia účastníka súdom podľa ustanovenia § 5 ods. 1 O.s.p. je poučenie o procesných právach a procesných povinnostiach. Procesné práva a povinnosti sú obsahom procesnoprávných vzťahov, ktoré vznikajú po začatí občianskeho súdneho konania, výnimočne aj v konaní o činnosti súdu pred začatím konania podľa druhej časti Občianskeho súdneho poriadku. Súd je povinný poučiť účastníkov konania najmä o tom, aké procesné

práva im priznávajú a aké procesné povinnosti im ukladajú procesnoprávne predpisy, ako treba nimi urobené procesné úkony vykonať, aby vyvolali nimi sledované procesné účinky, prípadne ako treba odstrániť vady už urobených právnych úkonov, aké právne následky sú spojené s vykonanými procesnými úkonmi, ako treba splniť procesnú povinnosť vyplývajúcu zo zákona alebo rozhodnutia súdu a pod. Do poučovacej povinnosti nepatrí návod, čo by účastník mal alebo mohol v danom prípade vykonať, aby dosiahol žiadaného účinku (účinku v jeho prospech). O právach a povinnostiach, ktoré pre účastníka vyplývajú z hmotného práva, súd nepoučuje. Tieto práva a povinnosti určujú vecnú legitimitáciu účastníka a tá sa prejaví až vo výsledku sporu. Spôsob plnenia poučovacej povinnosti musí rešpektovať ústavný princíp rovnosti účastníkov, nestrannosť súdu a (do účinnosti zákona č. 384/2008 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, t.j. do 15. októbra 2008) zákaz prejudikovania názoru súdu.

Z obsahu preskúmaného spisu súdu prvého stupňa nevyplýva, že súdy nižších stupňov v danom prípade porušili poučovaciu povinnosť v zmysle § 5 O.s.p. Súd prvého stupňa totiž nevyzýval žalovaného na opravu, či doplnenie nesprávneho, neúplného alebo nezrozumiteľného podania (§ 43 O.s.p.) ale na predloženie dôkazného prostriedku (vyjadrenia účastníka konania) preukazujúceho procesnoprávne skutočnosti (podmienky doručovania odvolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 47 ods. 2 O.s.p.). Zo všeobecného hľadiska obsah uvedenej výzvy možno považovať za jasný a zrozumiteľný. V danom prípade išlo o vyžiadanie (zabezpečenie) dôkazného prostriedku (stanoviska odvolateľa) súdom podľa § 125 O.s.p. o podmienkach doručovania prvostupňového rozhodnutia, ktorý dôkaz v dôsledku vyjadrenia sa účastníka súd napokon úspešne získal. S postupom súdu pri zabezpečení dôkazu (bez ohľadu či ide o preukázanie hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej skutočnosti) zákon nespája žiadnu poučovaciu povinnosť súdu. Súd pri zabezpečovaní dôkazov nemá povinnosť vopred vysvetľovať na preukázanie akých právne rozhodných skutočností tieto obstaráva, najmä nie vtedy, ak ich obsah tvorí samotné stanovisko účastníka konania, ktorý môže vedomou nepravdou privodiť pre seba priaznivé procesnoprávne účinky. Uvedenie nepravdivých údajov je síce nevhodnou (z procesného hľadiska obtiažne vyvrátiteľnou), ale prípustnou procesnou taktikou účastníka konania (§ 131 O.s.p.). Z hľadiska vierohodnosti získavaného dôkazného prostriedku je správne, ak súd zvolí takú taktiku pri dokazovaní, ktorá účastníkovi konania neposkytne žiadne konkrétne inštrukcie, ako sa má zachovať (resp. ako má konkrétne reagovať) pri ich predkladaní. Nevhodne zvolený taktický postup pri dokazovaní oslabuje úlohu súdu ako nestranného

orgánu a zakladá nerovnosť medzi účastníkmi konania. Postup súdu pri zabezpečovaní dôkazných prostriedkov je potrebné odlišovať od povinnosti súdu umožniť účastníkom konania vyjadriť sa k zisteným skutočnostiam a dôkazom (§ 123 O.s.p.). Z uvedeného hľadiska dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že dovolateľ ani v priebehu konania o dovolaní netvrdil, že v rozhodnej dobe sa nezdržoval v mieste doručovania rozhodnutia súdu prvého stupňa ani sa nepokúsil vyvrátiť právnu domnienku § 47 ods. 2 O.s.p.

Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že ak súd pri zabezpečení dôkazného prostriedku, ktorým je vyjadrenie účastníka konania, vopred neuvedie procesnoprávnu skutočnosť, ktorú má dôkazný prostriedok preukázať (resp. vyvrátiť), alebo aké možné právne účinky možno vykonaním takéhoto dôkazného prostriedku dosiahnuť, neodňal tým účastníkovi konania možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Vzhľadom na vyššie uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť ani z ustanovenia § 239 O.s.p. ani z ustanovenia § 237 O.s.p., preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný. So zreteľom na dôvod, pre ktorý bolo potrebné dovolanie odmietnuť, nezaoberal sa dovolací súd vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd žalobcovi nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. apríla 2009

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Klaudia Vrauková